

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
3. MAREC
1993

Letnik XLVIII.
Štev. 9 (2693)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 8 šil.
40 tolarjev

P. b. b.

Praznik I.G. KIKK pri Joklnu

Mladinski dom in mladina

Mladinski dom je eden od centrov, kjer ima mladina vse možnosti za športno in kulturno udejstvovanje, ne manjka pa tudi dejavnosti za razvedrilo. Dijaki, študentje, pa tudi vajenci so radi tam, strokovno izobraženo vodstvo pa ima veliko posluha za mladino, njihove želje in težave. Več o Mladinskem domu v Celovcu preberite na 7. strani.

Tiskovna izjava ZSO

Predsednik Zveze slovenskih organizacij in namestnik predsednika sosveta dr. Marjan Sturm je z ozirom na vesti v tisku, po katerih naj bi sosvet sprejel predlog narodnega sveta, izjavil, da je sosvet sprejel predlog Zveze slovenskih organizacij s sedmimi glasovi za, s šestimi proti in s tremi vzdržanimi. Ker je bil s tem predlog ZSO sprejet, bi predloga NSKS sploh ne bilo treba več na glasovanje.

Predsednik Narodnega sveta dr. Matevž Grilc je to kljub temu storil, čeprav je predlog ZSO že dosegel relativno večino. Predlog NSKS je potem dobil sedem glasov za, sedem proti in dva vzdržana. Dr. Grilc se je pri svojem predlogu skliceval na pravico predsednika sosveta, po kateri naj bi s svojim glasom odločil v svoj prid. Kot se je kasneje izkazalo, protipravno.

Sosvet ima samo svetovalno funkcijo za slovensko narodno skupnost, Urad zveznega kanclerja pa ima na vsak način v svojih rokah odločitev, kako bo ravnal z razdeljevanjem subvencij za narodno skupnost.

ZSO želi s to izjavo preprečiti širjenje napačnih informacij.

-an

Sosvet sprejel predlog ZSO za razdelitev sredstev

ZSO-jevski predlog za razdelitev finančnih sredstev je dobil 7 glasov za, 6 glasov proti; 3 glasovi so se vzdržali. Potemtakem je ZSO-jevski predlog dobil relativno večino in predsednik sosveta dr. Grilc sploh ne bi več smel dati NSKS-ovskega predloga na glasovanje. Za ZSO-jevski predlog so se opredelili zastopniki ZSO ter zastopniki SPÖ, medtem ko so glasovali zastopniki NSKS in zastopniki ÖVP proti temu predlogu, zastopniki FPÖ ter zastopnik cerkve so se vzdržali. Za NSKS-ovski

predlog (7 za, 7 proti in 2 vzdržana) so se opredelili zastopniki NSKS, ÖVP in cerkve, medtem ko so zastopniki ZSO in SPÖ glasovali proti, predstavnik FPÖ pa sta se spet vzdržala. Predsednik sosveta dr. Grilc je sklep tolmačil tako, da ima predsednik sosveta pri izenačenem številu glasov dodatni glas, ki ga je prišel predlogu NSKS. Predstavnik SPÖ pa so sklep tolmačili tako, da je imel ZSO-jevski predlog relativno večino, ker je bilo le 6 protiglasov, NSKS-ovski predlog pa enako število protigla-

sov. Vsekakor tema za pravnike. Toda to niti ni tako pomembno. Kajti sosvet le priporoča zvezni vladi, kako naj razdeli finančno podporo, nikakor pa ne sklepa definitivno o tem. To pomeni, da bo o razdelitvi finančnih podpor dejansko odločal urad zveznega kanclerja. Ta je v preteklih letih sledil priporočilom sosveta, ker so bili soglasni. Tokrat pa ni prišlo do soglasja, nasprotno prišlo je do pat-pozicije, tako da bo moral urad zveznega kanclerja sam odločiti. Dejansko je prišlo do polarizacije v so-

svetu na levo in desno.

Po tej seji sosveta se bo manjšinska politika korenito spremenila. Poizkus NSKS, da bi potisnil ZSO finančno ob rob, se je izjalovil. Očitno je dr. Grilc to slutil in je ob koncu seje zagrozil, da bo odstopil kot predsednik sosveta in odpoklical vse člane NSKS iz sosveta, če urad zveznega kanclerja ne bo sledil priporočilom NSKS. (Iz dobro obveščenih krogov smo zvedeli, da se na Dunaju že kar tresejo zaradi te Grilčeve grožnje).

Evropska integracija: Glotz na celovški univerzi

Na povabilo ZSO, Delovne skupnosti avstrijske narodnosti v SPÖ, Renner Instituta ter VSSTÖ/BKS je pretekli četrtek v Celovcu predaval nemški socialdemokratski politik in publicist dr. Peter Glotz. V teh dneh je obiskal tudi Ljubljano, kjer se je srečal s predsednikom Kučanom, Pučnikovimi socialdemokrati in predstavniki Združene liste. Zanimal ga je položaj levih političnih gibanj v Sloveniji ter njihov proces združevanja.

Na svojem večernem predavanju na celovški univerzi je Glotz predstavil svoje gledanje na proces evropske integracije. Dejal je, da po vsej verjetnosti ne bo prišlo do poglobitve integracije, kar bi bilo v tem trenutku najpametneje, temveč bo prišlo do razrešitve. Anglija in Danska najbrž ne bosta rati-

ficirali pogodbe iz Maastrichta, zato pa bo Evropska skupnost sprejela Avstrijo, Švedsko in Finsko. Evropska skupnost tako ne bo nacionalna zvezna država, temveč nekaka prosta carinska cona. To sicer ni idealno, toda še vedno boljše kot pa pot nazaj k nacionalni državi.

V zanimivi in pestri razpravi je med drugim Glotz poudaril, da Evropska skupnost ravno zaradi nacionalnega mišljenja ni bila zmožna rešiti jugoslovanske krize. Izrekel se je za koncept večnacionalnih, večkulturnih in interetničnih državnih tvorb, v katerih ne sme priti do nadvlade enega naroda nad drugimi. Večjezičnosti, bilingvalni učni načrti so izziv za današnji čas. (Pogovor s Petrom Glotzom bomo objavili v naslednji številki našega lista).

Zveza slovenskih žena vabi

na praznovanje mednarodnega Dneva žena v ponedeljek,
8. marca, ob 14. uri pri Juenni v Čepicah

Kulturni program: Obirski ženski oktet

Iz Roža bo vozil avtobus:

ob 12.15 iz Borovelj – Konzum
ob 12.25 iz Šentjanža – zadruga
ob 12.30 iz Bistrice v Rožu – odcep za Bilčovs
ob 12.35 iz Velinje vasi – Krušič
ob 12.45 iz Bilčovsa – zadruga
ob 13.00 iz Kotmare vasi – avtobusna postaja
ob 13.15 iz Celovca – avtobusna postaja

Prijave za prevoz do petka, 5. 3. ob 12.00 pri M. Kokot,
te.: 0463/51 43 00-40

Vse žene prisrčno vabljene!

Slovenska športna zveza

Slovensko planinsko
društvo

SPD „Rož“ iz Šentjakoba

vabijo na

**XV. zimski pohod
„Arihova peč“**

v nedeljo, 7. 3. 1993
s pričetkom ob 9.00

pri Polancu na Čemernici
nad Šentjakobom v Rožu

Vsak udeleženec pohoda
dobi diplomu za udeležbo,
če predloži po prihodu v
cilj kartonček. Z dokazano
petkratno udeležbo dobi
zlato značko. Za zdrav-
niško oskrbo je poskr-
bljeno. Udeleženci naj
bodo zimsko in planinsko
opremljeni!
Pohod bo ob vsakem vre-
menu!

Delovna skupnost: vseavstrijski delovni krožek

Pretekli petek je imela Delovna skupnost avstrijske narodnosti v SPÖ celodnevni razgovor z zveznimi politiki SPÖ. Prisotni so bili člani le-te iz Koroške in iz Gradišanskega. Razgovora so se udeležili centralni sekretar SPÖ Peter Marizzi, Peter Jankowitsch, Peter Schieder in šef poslanskega kluba SPÖ Willi Fuhrmann. Pri tem so določili vseavstrijsko strukturo delovne skupnosti. Dobila bo status vseavstrijskega delovnega krožka pri poslanskem klubu SPÖ v dunajskem parlamentu in pri Rrenner Institutu. V konkretnih razgovorih so člani Delovne skupnosti razpravljali o aktualnih manjšinskih problemih kot npr. zakonskem osnutku za manjšinski šolski zakon za Gradišansko, razširitvi radijskih in televizijskih oddaj za manjšine ipd. Člani Delovne skupnosti so informirali šefa poslanskega kluba SPÖ Fuhrmanna, da nasprotujejo modelu etnične zbornice oz. etničnemu parlamentu. Ta je to stališče vzel na znanje.

EL in NSKS o volilnem redu

Rudi Vouk, Marjan Pipp in Andrej Wakounig so prejšnji teden razložili svoje stališče do reforme volilnega reda za volitve v deželni zbor. Varianti, ki bi bili zanje sprejemljivi, sta že znani: ali znižana klavzula 1% ali pa virilni mandat, pri čemer dajejo drugi možnosti – virilistu – prednost. Zvezna ustava, katero bi bilo za kaj takega potrebno spremeniti, da ni ovira, pravi slovenska desnica, saj je treba spreminjati zakone že z ozirom na vstop v Evropsko skupnost.

Na tapetu je bil seveda tudi tako imenovani slovenski parlament, katerega naj bi ob deželnih volitvah lahko volil vsak volilni upravičenec na Koroškem. Če bi se ljudje poslužili drugega volilnega lističa, naj bi se s tem priznali k slovenski narodnostni skupnosti. Na vprašanje, kdo bi take morebitne številke bil pripravljen priznati, da so slovenske, so povedali, da nihče, tudi EL in NSKS ne. To tudi ni namen volitev, pravijo.

Podpisna akcija, ki jo je sprožila Mlada EL in ki naj bi bila konec januarja zaključena, pa je očitno za EL neznanka. Pravijo, da ne vedo, koliko je podpisov. Sploh pa da so organizacijske težave med mladimi. (Jeseni so napovedovali predajo podpisov deželnemu zboru.)

Za take vrste reševanja manjšinske politike ni v Avstriji nobena od manjšin. Narodni svet je s to zahtevo popolnoma sam, zato ni verjetno, da bi prišlo do ustavnih sprememb.

Objavljamo predloga ZSO in NSKS za subvencijo manjšini:

Predlog članov sosveta dr. M. Sturma, mag. G. Schellander, S. Vavtija in dr. H. Verdel za razdelitev subvencij iz sredstev za pospeševanje narodnih skupnosti za leto 1993

I. Osrednje organizacije

1. Narodni svet koroških Slovencev	šil. 1.500.000,-
2. Zveza slovenskih organizacij	1.500.000,-
3. Slovenska prosvetna zveza	1.600.000,-
4. Krščanska kulturna zveza	1.600.000,-

II. Vzgojne in izobraževalne ustanove

a) Dijaški domovi	
aa) Slovensko šolsko društvo	860.000,-
ab) Modestov dom (Mohorjeva)	790.000,-
ac) Šolski zavod slov. šolskih sester	350.000,-
b) Slovenski znanstveni inštitut	100.000,-
c) Politična upravna akademija	50.000,-
d) Kmečka izobraževalna skupnost	50.000,-
e) Slovenska študijska knjižnica	200.000,-
f) Strokovno pedagoško združenje	200.000,-

III. Kultura

1. Založništvo	
a) Inštitut Alpe-Jadran	400.000,-
b) Mohorjeva založba	400.000,-
2. Glasbena šola	600.000,-
3. Mladi rod	100.000,-
4. Celovski zvon	100.000,-
5. SPD Edinost Škofije	50.000,-
6. SPD Edinost Šteben	20.000,-
7. Ikarus	100.000,-
8. KD Globasnica	60.000,-
9. SPD Kočna Sveče	30.000,-
10. Pevsko društvo Sele	40.000,-
11. SPD Drabosnjak Kostanje	30.000,-
12. KUMST Žitara vas	50.000,-
13. SPD Zarja Železna Kapla	30.000,-
14. SPD Šentjanž	40.000,-
15. MPZ Podjuna	30.000,-
16. SPD Danica Šentprimož	50.000,-
17. KPD Šmihel + PD Gorotan	50.000,-
18. SPD Radiše	70.000,-
19. Big-Band Šmihel	100.000,-
20. SPD Polanšek Obirsko	20.000,-
21. SPD Trta Žitara vas	40.000,-
22. KPD Žvabek	40.000,-
23. KPD Planina Sele	30.000,-
24. Gledališče ob Dravi	100.000,-
25. SPD Vinko Poljanec	60.000,-
26. SPD Borovlje	100.000,-
27. SPD Gorjanci Kotmara vas	30.000,-
28. Galerija Rožek	30.000,-
29. Samostojno gledališče na Koroškem	50.000,-
30. Kulturno društvo pri Joklnu	50.000,-
31. MPZ Gallus	30.000,-
32. Kulture v kontaktu	30.000,-
33. Zveza slovenskih pisateljev	50.000,-
34. SPD Bilka	30.000,-
35. Kulturni center Korotan	30.000,-
36. Otroška skupina „Palčki“	30.000,-

IV. Cerkvene institucije

1. Sodalitas Tinje	900.000,-
2. Šolske sestre Šentrupert	100.000,-
3. Šolske sestre Šentpeter	300.000,-
4. Mladinski center Rebrca	200.000,-
5. Nem. slov. koord. odbor	50.000,-
6. Katoliška mladina	30.000,-
7. Katoliška prosveta	50.000,-
8. Skavti	20.000,-
9. Slovenski delovni odbor Kat. akcije	50.000,-

V. Šport

1. Slovenska športna zveza	400.000,-
2. SAK	200.000,-

VI. Druge

1. Intermedia	400.000,-
2. Zveza slov. partizanov	50.000,-
3. Zveza slov. žena	30.000,-
4. Klub slov. študentov Gradec	100.000,-
5. Klub slov. študentov Dunaj	100.000,-
6. DS Narodne skupnosti v SPÖ	50.000,-
7. Enotna lista	50.000,-
8. Slovensko planinsko društvo	20.000,-

skupno 15.000.000,-

Personalni stroški za 7 otroških vzgojiteljic v višini 2.100.000 šil. bodo kot v prejšnjih letih kriti iz izrednih sredstev za pospeševanje manjšin. Če bi to ne bilo mogoče, predlagamo, da se sredstva za subvencijo linearno skrečijo za vsoto, ki je potrebna za financiranje vzgojiteljic. Gre za otroške vrte v Šentprimožu, Celovcu in Škofijah (Slovensko šolsko društvo) in za vrtec Naš otrok v Celovcu in vrtec v Šentpetru (Slov. šolske sestre), za popoldansko varstvo ABCC in v konfesionalni ljudski šoli Mohorjeve.

Predlog članov sosveta dr. M. Grilca, dr. P. Apovnika, dr. J. Zerzerja, dr. R. Vospernika (NSKS) in dv. sv. dr. V. Inzka (cerkev) za uporabo sredstev za pospeševanje narodne skupnosti za leto 1993.

1. Narodni svet koroških Slovencev	šil. 1.850.000,-
2. Naš tednik (pod 1.)	
3. Zveza slovenskih organizacij na Koroškem	900.000,-
4. Slovenski vestnik, (pod 3)	
5. Krščanska kulturna zveza	1.650.000,-
6. Slovenska prosvetna zveza	900.000,-
7. Slovenska študijska knjižnica	200.000,-
8. Mohorjeva	1.460.000,-
9. Katoliški dom prosvete Sodalitas	1.000.000,-
10. Zavod šolskih sester v Šentpetru pri Šentjakobu *	800.000,-
11. Zavod šolskih sester v Šentrupertu pri Velikovcu	150.000,-
12. Mladinski center Rebrca	300.000,-
13. Slovenski delovni odbor Katoliške akcije	150.000,-
14. Katoliška prosveta	----
15. Katoliška otroška mladina	40.000,-
16. Nem.-slov. koor. odbor Krške škofije	90.000,-
17. Glasbena šola na Koroškem	700.000,-
18. SPD Edinost Škofije	30.000,-
19. SPD Edinost Šteben	40.000,-
20. Slovenski znanstveni inštitut	200.000,-
21. Slovenski skavti in skavtinje	10.000,-
22. Slovenska športna zveza	100.000,-
23. Društvo prijateljev revije Celovškega zvona	100.000,-
24. Zveza slovenskih žena	----
25. Slovenski kulturni center Korotan	----
26. Politično upravna akademija (PUAK)	630.000,-
27. Enotna lista (EL)	----
28. Mladinski časopis „Mladi rod“	100.000,-
29. Slovenski atletski klub	600.000,-
30. Strokovno pedagoško združenje	70.000,-
31. Zveza koroških partizanov	----
32. Delovna skup. avst. manjšin v SPÖ	50.000,-
33. Klub slov. študentov v Celovcu	20.000,-
34. Slovenska gospodarska zveza	200.000,-
35. Slovensko šolsko društvo v Celovcu *	500.000,-
36. Združenje staršev na dvojezični zvezni trgovski akademiji	20.000,-
37. Plesni teater Ikarus	----
38. SKD Globasnica	100.000,-
39. SPD Kočna	50.000,-
40. Pevsko društvo Sele	50.000,-
41. Društvo Naš otrok *	----
42. SPD Drabosnjak – Kostanje	20.000,-
43. Klub slov. študentov v Gradcu	40.000,-
44. Kulturni most Žitara vas	----
45. SPD „Zarja“	40.000,-
46. SPD v Šentjanžu	40.000,-
47. Slovensko planinsko društvo	----
48. MePZ „Podjuna“ Pliberk	50.000,-
49. DSG Sele	----
50. SPD „Danica“	70.000,-
51. Mlada Enotna lista Globasnica	----
52. MoPZ „Kralj Matjaž“	----
53. SKD Celovec (Mi smo mi)	30.000,-
54. KPD Šmihel	120.000,-
55. SPD Radiše	80.000,-
56. Društvo godba na pihala Šmihel	50.000,-
57. SPD „Valentin Polanšek“	30.000,-
58. Otroška skupina Palčki	50.000,-
59. SPD „Trta“ Žitara vas	90.000,-
60. KPD „Drava“ Žvabek	50.000,-
61. Otroški in mladinski zbor Škocijan	80.000,-
62. Slovenski športni klub Obir	20.000,-
63. KPD „Planina“ Sele	180.000,-
64. Gledališče ob Dravi	50.000,-
65. Otroški in mladinski zbor Šentlipš	30.000,-
66. Pevsko društvo Gorotan	20.000,-
67. SPD „Vinko Poljanec“	50.000,-
68. Strojni krožek Podjuna	----
69. Kmečko-izobraževalna skupnost Koroške	100.000,-
70. SPD „Borovlje“	80.000,-
71. SPD „Gorjanci“ Kotmara vas	50.000,-
72. Galerija Rožek	----
73. Intermedia	----
74. Združenje staršev na dvojezični ljudski šoli v Celovcu *	----
75. Lovski zbor Železna Kapla	20.000,-
76. Slovenski inštitut za proučevanje prostora Alpe-Jadran	200.000,-
77. Društvo za razvoj samostojnega gledališča na Koroškem	50.000,-
78. Kulturno društvo Pri Joklnu	100.000,-
79. Pevsko društvo J.P. Gallus	50.000,-
80. Združenje staršev na Mohorjevi ljudski šoli	20.000,-

(Dalje na 3. strani)

Sosedstvo pomeni enakopravnost na obeh straneh

Pogovor med dr. Petrom Venceljem, novim državnim sekretarjem za Slovence po svetu pri zunanjem ministrstvu R Slovenije in dr. Marjanom Sturmom, predsednikom Zveze slovenskih organizacij

Gospod državni sekretar, bi se lahko na kratko predstavili in nakazali smernice svojega delovanja?

V prvem obdobju slovenske države sem bil minister v vladi, zadolžen za področje šolstva in športa, sicer pa že 27. leto poučujem na univerzi v Ljubljani na oddelku za matematiko in mehaniko. Moja temeljna usmeritev pa so medčloveški odnosi in odprtost, zato odprto pristopam do vseh problemov,

venski krog – tam, kjer se da z dialogom kvalitetno izboljšati odnos, je treba to tudi narediti. Že kot šolski minister sem tako delal in mislim, da ne čisto brez uspeha.

Se to pravi, da je treba manjšino videti v celoti in da je treba upoštevati politični pluralizem, ki je realnost?

Natanko tako. Mislim, da bi bilo siljenje v nekakšno formulo na Koroškem samo po sebi

stvar, pa rajši ne. Stvar je zelo pragmatična. Mislim pa, da je na Koroškem zelo pomemben narodni čut in zavest, da si skupnost le kot skupnost lahko sama izbere boljši status. Torej, odvisno je od Korošcev samih, ob pametni pomoči matice, da si stvar izboljšajo. Multikulturalnost je pojem, ki ga v Evropi zelo pogosto uporabljajo in ima zelo različne vsebine. Torej bi najprej rad konkretno vedel, o čem je govor: če gre za učenje jezika sosedov, če gre za to, da se poznamo v medsebojni kulturi, tradiciji itd., za to vrsto multikulture sem takoj. Do multikulture, ki postane predmet manipulacija brez vsebinskih konkretizacij, sem pa zelo skeptičen.

Strinjam se, da multikultura kot nekakšen „melting-top“ ne pride v poštev. Zanima me, kaj mislite o konceptu Evropskega sveta, ki pravi, da bo moral vsak Evropejec poleg svojega in enega svetovnega jezika obvladati še jezik sosedov.

Poglejte, že kot minister za šolstvo sem bil pooblaščen, da sem deloval v svetu za kulturno prosvetno sodelovanje v svetu Evrope, tam je bilo kar precej govora o multikulturi. Zame je eden konkretnih elementov multikulture prav to sosedstvo. Evropa ne more biti Evropa regij, če ni Evropa sosedov. Sosedstvo pa pomeni enakopravnost na obeh straneh, noben jezik ni manj vreden od drugega, kakor tudi kultura ne. Jezikovna raz-

ličnost Evrope je bogastvo, ki ga je treba ohranjati.

Na Koroškem je problem, da sicer prijave k dvojezičnemu pouku naraščajo, po drugi strani pa je besedni zaklad vedno siromašnejši. Predvsem pri mladini vedno bolj prevladuje nemščina, tudi na slovenski gimnaziji. Sama manjšina ne bo sposobna, da ta trend ustavi. Za nas so npr. pomembna vprašanja, zakaj ne moremo dobiti na Koroško aktualnega časopisa – dobivamo ga en dan prepozno, izjemo dela zdaj Republika, pa npr. televizija. Imate kakšne predstave, kako bi se dalo zaustaviti to upadanje funkcionalnosti slovenščine, kaj bi se dalo narediti, da bi naš jezik ne padel na nivo folklorizacije?

To je seveda žalostno dejstvo, vendar nekaj upanja, da se to zaustavi, je s politično spremembo v Sloveniji in v odprtosti med Koroško in našo državo. S svojim ravnanjem lahko storijo veliko tudi slovenski državljani, ki prihajajo na Koroško in ki lahko uveljavljajo v komunikaciji slovenščino kot enakopraven jezik. Tako ravnanje smo v Sloveniji začeli reklamirati, resno mislim, kar govorim. Drugo pa je, kaj se bi dalo dodatno narediti – tu mislim na televizijo, na časopise. Tudi sam sprejemam oba avstrijska programa, s tem spoznavam sosedo in se utrjujem v jeziku. Najmanj, kar je potrebno, je slovenski televizijski signal. To bi bilo fair in pošteno in mislim, da si bomo morali vsi prizadevati za to.

Še nekaj me zanima: Ali si lahko predstavljate, da bi med Koroško in Slovenijo prišlo do sporazuma, da bi koroški študentje in študentke, ki obiskujejo akademijo za otroške vzgojiteljice, lahko prišli za določen čas v Slovenijo na prakso. S tem bi dosegli izboljšanje sosedstva, pa tudi za jezikovno spretnost teh ljudi bi bilo dobro. Lahko pa bi bilo tudi obratno, da bi za tiste, ki hočejo študirati germanistiko, prišlo do tesnejšega sodelovanja preko narodnostne meje. To bi bili koncepti, ki bi bili sodobni, evropski in bi ravno ta prostor dobil svojo funkcijo v smislu tega evropskega sveta večjezičnosti.

Tako je. Že kot šolski minister sem v šolskih zadevah navezoval stike tako na deželni kot na avstrijski ravni z namenom odpiranja, povezovanja in izmenjave kadrov, na izmenjavi izkušenj v skupnih projektih, na sodelovanju podobnih institucij vzgojnega in kulturnega značaja z obeh strani. Nekaj takih pobud je žal zaspalo, gotovo nekoliko zaradi administrativnih blokad v Avstriji, pa tudi pri nas – gre za priznanja, spričeval, izobrazbe itd. vse to mi je tudi danes skrb, čeprav nisem več šolski minister.

Gotovo nas vse čaka še veliko dela.

Ne moremo biti zadovoljni, ko vemo, da bi lahko bilo bolje.

Gospod Vencelj, hvala za pogovor!

Republika Slovenija: Novi državni sekretar za Slovence po svetu dr. Peter Vencelj

do vseh Slovencev, pa naj bodo kljerkoli po svetu. Jasno je, da bodo mnoge želje ostale želje, vendar če se bomo znali pomeniti in ugotoviti meje materialnih možnosti, si ne bomo ostali odtujeni. Osnova za vsako delo se mi zdi kvalitetni medsebojni odnosi in razumevanje.

Če vas pravilno razumem, želite ustvariti novo pogovorno vzdušje, ki naj bi izboljšalo odnose na Koroškem, in med segmenti na Koroškem in matico?

Tako je. Zato upam, da me res razumete, da bom iskal skupnost na Koroškem, tako slovensko kot tudi z drugimi, da bi lahko pomagal k izboljšanju položaja slovenske narodnostne skupnosti. Torej ne gre za zapiranje samo v slo-

škodljivo za vse. Osebnostno celotno mislim, da so nas zgodovina in razmere žal morda nekoliko bolj polarizirale, kot bi si to želeli oz. kot bi bilo dobro. To realnost je treba sprejeti. Osebnostno vedno apeliram na to, da je treba pestrost v pogledih sprejeti kot kvaliteto, kot izhodišče za iskanje nečesa boljšega, ne pa, da je to predmet stalnega trošenja energije, katere nam potem na drugem koncu manjka.

Na Koroškem je razprava o multikulturalnosti zelo prisotna. To so konceptualna vprašanja, o katerih se veliko govori. Se nameravate vključiti v te razprave?

Če bi ocenil, da lahko pomagam, potem že, da pa bi skušal s posegi spremeniti

Kdor drugemu jamo koplje... Iz seje sosveta za slovensko narodno skupnost

Kot smo že poročali v prejšnji številki našega lista, ZSO in NSKS nista mogli uskladiti priporočil za razdelitev finančnih podpor. Zataknilo se je, ker so predstavniki NSKS zahtevali neprimerno večjo finančno podporo za NSKS in KKZ čez da več delata in da sta na terenu bolj priznana. Za to svojo trditev ni navedel nobenih objektivnih kriterijev. Dr. Grile je dejal, da so socialdemokrati zapustili ZSO, tako da ta ni več to, kar je bila, kar seveda ni res. Dr. Vospersnik pa je dejal, da npr. samo Izobraževalni center Sodalitas v Tinjah prireja letno okoli 300 prireditvev.

Predsednik ZSO in podpredsednik sosveta dr. Marjan Sturm je v svojih izjavah poudaril, da ni nikakršnih objektivnih kriterijev, ki bi lahko podkrepili argumentacijo predstavnikov NSKS. ZSO se zavzema za paritetično razdelitev finančnih podpor za vse štiri osrednje politične in kulturne organizacije, ker je le tako mogoče preprečiti prepis. Bazična podpora pa mora biti znatno nižja od podpore, ki jo dobijo ostale organizacije, društva ipd. Tako je sestavljen

tudi predlog ZSO.

Če pa predstavniki NSKS hočejo uvesti objektivne kriterije, potem se morajo izreči za etnični kataster in ugotavljanje manjšine na podlagi priznavalnega principa, v katerega se vpišejo pač vsi tisti, ki se prištevajo k slovenski narodni skupnosti. Le tako je mogoče ugotoviti volilno telo, ki potem lahko izvoli slovensko zastopstvo. Pernthalerjev model za to ni primeren, ker bi po njem volili vsi Korošci in bi s tem bila vrata odprta manipulaciji. ZSO taki filozofiji nasprotuje, ker je proti priznavalnemu principu in preštevanju manjšine. Toda ko prihaja do tako eklatantnih manipulacij, ko npr. Vospersnik utemeljuje denar za Tinje s tem, da tam letno priredijo okoli 300 prireditvev na leto in ne pove, da je več kot 50 odstotkov teh prireditvev v nemščini in da je večina teh prireditvev sploh verskega značaja, potem se vsiljuje vprašanje, zakaj NSKS ne zahteva jasnega ugotavljanja manjšine. Trik je enostaven: ko gre za denar, omenjajo vse prireditve ne glede na narodnostni sestav, ko pa gre za oblastni boj med NSKS in ZSO, pa naj bi veljal priznavalni princip. Toda vse

prireditve tudi niso enake: Po mnenju dr. Grilca Zvezi koroških partizanov ne pripada podpora, ker „ne paše več v naš čas“. Zveza slovenskih žena naj tudi ne dobi kake finančne podpore, ker „na leto priredi le eno prireditev“. Ikarus po Grilčevem mnenju sploh ni slovenska ustanova, le njen vodja je Slovenec, zato nobene podpore. Če torej npr. Tinje pripravi recimo predavanje v nemščini, potem je to vredno podpore, če pa Ikarus priredi npr. „Maričko“, potem to ni vredno podpore. Slovensko šolsko društvo, ki oskrbuje 191 dijakov, naj dobi 500.000 šilingov, Mohorjeva, ki oskrbuje manj dijakov, pa 1.460.000 šilingov. Tudi ZSO je po Grilčevem mnenju tvorba iz povojnega časa, ki je propadla, zato naj bi ustanovili le eno organizacijo.

Po takih „strokovnih“ ocenah smo lahko veseli, da bo o podpori slovenski narodni skupnosti odločal urad zveznega kanclerja, ne pa „ideološki strokovnjaki“ NSKS in KKZ. S takimi strokovnjaki res ne bi hoteli biti v eni organizaciji. To je ta seja sosveta pokazala in dokazala.

81. Ustanova Valentina Omana	----
82. Društvo slovenskih študentov in študentk na Dunaju	30.000,-
83. Društvo slovenskih pisateljic/pisateljev	30.000,-
84. Kulture v kontaktu KUKO	----
85. SPD Bilka – Bilčovs	20.000,-

skupaj šil. 15.000.000,-

Pri organizacijah, ki so označene z zvezdico, niso upoštevana sredstva za otroške vrtce in popoldansko varstvo. Izhajamo iz tega, da bodo potrebna sredstva (7x300.000 šil.) kot tudi za dvojezične otroške vrtce prišla iz drugih sredstev za pospeševanje narodnih skupnosti.

KULTURNI KOTIČEK

Kultura razgibava Koroško

Pretekli petek so v Celovcu predstavili javnosti obširno brošuro o avtonomni kulturi na Koroškem. V brošuro so zajete vse koroške kulturne iniciative, med njimi tudi dvojezične in Slovenska prosvetna zveza. Brošuro je izdalo Interesno združenje koroških kulturnih iniciativ, ustanova, ki združuje 32 kulturnih iniciativ od Čajne do Pliberka.

Brošura pod nazivom „Kultura razgibava Koroško“ opisuje delokrog in probleme, s katerimi se ukvarja avtonomna kultura na Koroškem. Poleg dvojezičnih kulturnih iniciativ je predstavljena tudi kultura koroških Slovencev v obeh deželnih jezikih.

Podobno kot nekatera slovenska prosvetna društva se nemško govoreče kulturne iniciative uveljavljajo predvsem tam, kjer je samoiniciativnost posameznih kulturnih delavcev odločilna, da v kulturni praznini nastajajo novi projekti. Gre predvsem za uveljavljanje tistih področij v kulturi, ki jih Koroška v celoti bolj ali manj še vedno zapostavlja: za sodobno, emancipatorično kulturo z inovativnim značajem, predvsem na področju gledališča, glasbe, kabareta, literature in upodabljalne umetnosti.

Sprva so se te aktivnosti pojavljale predvsem v urbanih centrih (Celovec, Beljak) kot protiutež etabliranim kulturnim ustanovam in njihovim programom (mestno gledališče, dom glasbe idr.), nato pa so se razširile tudi na podeželje. Za vse je od vsega začetka značilen ljubiteljski odnos do kulture, katere aktivnosti je možno

opravljati samo v prostem času. Toda profil kulturnega ustvarjanja postaja zahtevnejši, naraščajo tudi zahteve in pričakovanja publike in medijev, tako da se medtem vedno bolj uveljavlja profesionalizacija kulturnega dela v organizacijskem in finančnem smislu. Vsaka inovacija v kulturi zahteva znanje in dobre organizacijske sposobnosti, to se opaža tudi v slovenskih prosvetnih društvih. Tisto, kar je utečeno so tradicionalne prireditve, ki jih brez večjih naporov po neki uveljavljeni shemi vedno spet ponavljamo. Tisto, kar pa terja znanja, so novi projekti na vseh področjih kulture. Če naj bi v kulturi z njimi uspeli, se ne moremo zadovoljiti s tem, kar smo doslej storili. Primer dobro zasnovanega gledališkega programa nudi npr. „Klagenfurter Ensemble“ in plesni teater Ikarus, pa tudi nekatere gledališke skupine v slovenskih prosvetnih društvih bi lahko navedli. Gre za to, da sta kakovost in profesionalni pristop h kulturnemu delu najpomembnejša kriterija za uspešno uveljavljanje v kulturi.

SPZ je lansko leto nudila društvom možnost, da so si nekateri na posebnih izobraževalnih seminarjih pridobili nekoliko več znanja o strokovnosti v kulturi. Pri tem nam je vseavstrijsko združenje kulturnih iniciativ pomagalo. Tovrstna pomoč je dobrodošla, saj nas usposablja, da se v kulturi pojavljamo kot avtonomni subjekt v javnosti in pri oblasteh. To pa je navsezadnje dobro za vse tiste, ki jim je kaj do kulture.

dr. Janko Malle

Furlanija – Benečija: Poletna šola za mlade glasbenike

Od poletja 1989 se je srečalo že več kot 200 mladih glasbenikov od 5. do 16. leta v vseh koncev Evrope v Italiji v internacionalni poletni šoli. Na podlagi mednarodnega glasbenega jezika gradi ta mladina temelj za razumevanje v svoji skupni Evropi bodočnosti. To srečanje je iniciralo združenje evropskih učiteljev za godala in je pod pokroviteljstvom Delovne skupnosti Alpe-Jadran.

Letošnje poletje bo ta šola od 20. julija do 4. avgusta v Čedadu in Cison de Valmarinu. Poleg tečajev za godala (violina, viola, čelo) bodo prvič na programu tudi tečaji za klavir ter vaje za zborovsko in orkestralno glasbo. Tečaje bodo vodili znani pedagogi in glasbeniki iz Italije in drugih držav pod vodstvom violinista Igorja Corettija. V prostem času so v načrtu avtobusni izleti, ogledi

kulturnih znamenitosti in razne igre. Poučevalni jeziki bodo italijanski, nemški, angleški, francoski, slovenski in srbohrvaški.

Ob tej kulturni iniciativi so ustanovili tudi združenje YEM (Young European Musicians – mladi evropski glasbeniki), katerega cilj je med drugim, da omogoči čim večjemu številu otrok obisk te poletne šole. Član tega združenja lahko postane vsak prijatelj glasbe. Članarina znaša za odrasle 400 šil., za mladino pa 200 šil. na leto.

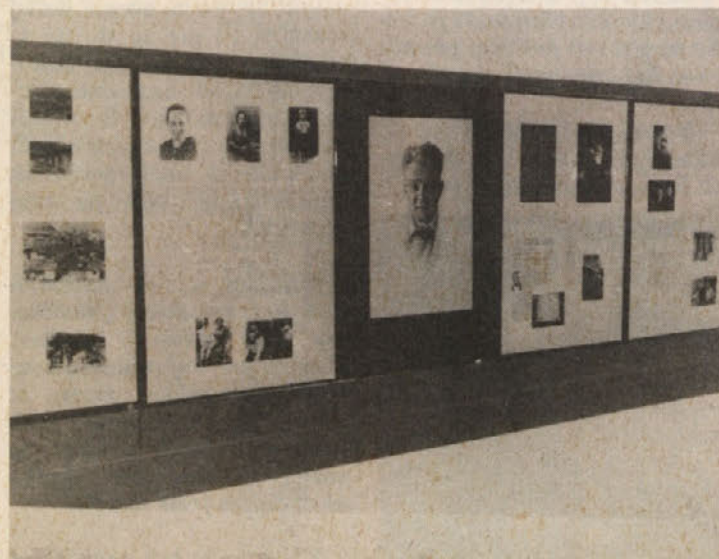
Kontakt: Verena del Prato, Via Viola 17, I-33100 Udine (Videm), tel. 0432/50 71 87, fax 0432/50 39 981.

**SLOVENSKI
VESTNIK**

Stalna razstava o Pavletu Zidarju

V počastitev slovenskega kulturnega praznika so na osnovni šoli na Koroški Beli odprli stalno razstavo o pesniku in pisatelju Pavletu Zidarju. Poleg razstave pa so uredili tudi knjižni kotiček Pavleta Zidarja, kjer so zbrana njegova številna dela.

Pripovednik Pavle Zidar, s pravim imenom Zdravko Slamnik, ki se je rodil 6. januarja 1932 na Javorniku, umrl pa 12. avgusta 1992 v Ljubljani, je eden najplodnejših slovenskih slovstvenih ustvarjalcev. Napisal je množico pripovednih del. Izhaja

Stalna razstava o Pavletu Zidarju

iz socialnega realizma, vendar velikokrat opušča objektivnost pripovedovanja in vpleta osebnoizpovedne sestavine ter pripovedi barv z lirčnostjo. V prvi vrsti obravnava malega človeka (kmeta, nepomembnega uradnika, mladostnika ...) v boju z resnično danostjo ter družbeno in biološko stvarnostjo za življenjski obstoj, za normalnejše in lepše življenje. Med njegova pomembnejša dela štejemo: Sveti Pavel, Oče naš, Barakarji, Marija Magdalena, Moji besi, Odklonjeni človek, Kužni Anton... Ob res velikem številu del za odrasle ni pozabil na mlade bralce, za katere je med drugim napisal: Konjički, Pišem knjigo, Kukavičji Mihec, Moja družina... Pavle Zidar je končal učiteljske v Ljubljani in učiteljeval na Dolenjskem, nazadnje v Piranu.

Potem se je odločil za poklic svobodnega književnika, za pripovedne stvaritve pa je leta 1986 prejel Prešernovo nagrado, najvišje priznanje za književno delo v Sloveniji.

Besedilo in foto:

Lojze Kerštan

Dvojno upravljanje ene kulture

Kar naravnost povem, da se vsakokrat mučim, jezim in pa tudi zamislim, kadar berem kak zapis Janka Malleja. Po svoji službeni obveznosti je on eden „ta glavnih“, ki so odgovorni za upravljanje slovenske ljudske kulture ali kulture ljudstva. Zakaj se mučim? Malle zna preproste stvari tako učeno-zapletno povedati, da jih razvozljaš šele, ko si jih s pomočjo slovarja prebral dva-, trikrat. Zakaj se jezim? Vse tisto, kar je Malle dolžan in prisiljen upravljati, je zanj kvečjemu manjvreden nadomestek ali „surogat“, ki se izraža „v pomanjkljivosti in nenačrtosti programov društev, ki so bila ustanovljena posebej v kulturne namene. Pospeševalci 'slovenske kulture' se pogosto omejujejo na posamezne pobude, večinoma ohranjajoče narave, kot na primer pospeševanje zborovskih in pevskih ritualov ali zbiranje folklorističnega materiala itd.“ (Malle v Koroškem koledarju 1993)

In kaj je spodbudno? Malle zna posrečeno duhovito spodbujati z izzivanjem. Dražljaje posredujejo že namerna ali nenamerna protislovja, saj „ne obstaja samo horizontalna diferenciacija kulture v velikem številu vaze zaključenih 'kultur', ampak pojem kulture analitično ločujejo različni sklopi.“ (Malle)

Razmišljanja so tako globoka, da jim načelno ni mogoče ugovarjati. Svoboda človekovega osebnega mišljenja, čutenja in ustvarjanja – vseeno, kakšno pripadnost smo mu določili, ali si jo je sam izbral – je višja vrednota

kot kakršnokoli načelstvo. Samo majhno dopolnilo naj bo dovoljeno: Kultura je tudi umetnost, ki nevsiljivo zna posredovati sporočila z izbrano govorjeno ali pisano besedo, scenskim prikazom, gibom, plesom melodijo, ki v poslušalcu rodi razposajenost, veselje, razburjenje, navdušenje, umiritev, žalost in tolažbo, in pa s pomočjo barve, svetlobe, slike, podobe in oblikovanja – bolj globoko in prepričljivo kakor še tako učeno izoblikovana pametna misel. Človeška duhovnost k sreči ne obsega le preračunljivega razuma, temveč tudi včasih nedojemljiva čustva. Nobene napake ne vidim v tem, če ljudje najdejo nekaj, kar jim je všeč. Še jaz si bom izposodil prispodobo iz naravoslovnih ved, iz visoke znanosti torej: Ali niso društveni pevski zbori določeni katalizatorji? V kemiji je katalizator snov, ki poveča hitrost kemične reakcije, sama pa ostane na koncu reakcije nespremenjena.

Pevska društva so nastala tudi z namenom ohranjanja kulture in jezika. Že to, da se redno srečujejo ljudje, je druženje, ki ga ne bi smeli kar tako devati v nič. Če je zbor glasbeno uspešen, je izžarevanje tem večje.

Z ustvarjalnostjo, z druženjem, z opredeljevanjem si človek ustvarja svoj lik, identiteto, ki se stalno spreminja in do smrti ni dokončna. Prav ta ustvarjalnost in pripravljenost do opredeljevanja močno popušča ali pa se izraža v skrajnostih, nacionalnih ekstremizmi in verskih fundamentalizmi. Večina pa se potaplja v neki

brezoblični masi, v svetovni kulturni enolončnici. Le tisto še šteje kot vrednota, kar pri naša materialno korist. Skrajneži pa brezobzirno z radikalnimi sredstvi skušajo uveljavljati oblast, sključujoč se na načela in nazore.

Kultura človeka osvobaja. Ni to moje spoznanje, prav rad ga pa ponovim. Rahli dvomi pa se porajajo, ko pomisliš na upravljanje kulture slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Dve organizaciji imamo, pa še kake uradne instance, ki so pristojne za upravljanje ljudske kulture ali kulture slovenskega ljudstva. Lepo število oseb je poklicno zadolženih za upravljanje kulturnih dejavnosti. Obe zvezi upravljata eno in isto kulturo. Za ustvarjalnost imata le malo spodbud. (Sicer se ne bi moglo zgoditi, da bi MLADJE ali iniciativa SLOVENŠČINA MOJ JEZIK nelep v miru zapala). Precejšen del njune dejavnosti se omejuje na to, da pripneta določenim iniciativam in prireditvam svojo nalepko in s tem določita, ali so dobre ali slabe. (Z Messnerjevem OBRAČUNOM sta obračunali tako, da nobena stran ni dala žegna, ker se pač avtor malo meni za etikete).

Koroška slovenska kultura je sicer tako bogata, da prenese dve upravi. Vprašanje je le, če ju potrebuje! Prav tu bi moglo biti tisto polje, kjer bi se sprta manjšina mogla zblizati, ne da bi se morala poenotiti? Pa še precej denarja bi ostalo za ustvarjalno delo, ki ima brez dvoma več smisla kot dvojno upravljanje.

T. Ogris

Kulturno izročilo v Komediji od izgubljenega sina v Šentjakobu

Slovensko prosvetno društvo Drabosnjak s Kostanj in Krščanska kulturna zveza sta bila prireditelja te Komedije, kakor je poimenoval Andrej Šuster Drabosnjak svojo dramatičnijo svetopisemske zgodbe. Je že res, da je bil Drabosnjak s Kostanj, večje poveze pa med Kostanjčani in predstavo nisem odkrila. Igralci povečini iz Bilčovsa, vaje in predstave pa v Šentjakobu. (Upam, da je igro vsaj gledat prišel kdo s Kostanj.)

Priznati moram, da sem predstavo spremljala s precej mešanimi občutki – napovedovalec na radiu jo je napovedal kot zanimivo za zgodovino in „vznemirljivo za današnjega človeka“. To zadnje mi bo moral kdaj razložiti. Zagnanost igralcev je bila očitna, tudi publika je pokazala svojo simpatijo do tega dela, saj je Drabosnjak – kot npr. Sket s svojo Miklovo Zalo čisto „naš“, povrhu še paver, kulturnik in s takim se radi identificiramo.

Vnaprej si je treba biti na jasnem, da je tekst predvsem kulturna relikvija, katero je treba spoštljivo vzeti v roke, da bi je ne polomil. Prav to je režiser Franci Končan z njemu lastno skrbnostjo tudi storil. Vizualni vtis predstave je kot kičasta podoba, kakršno otroci dobijo od veroučitelja, zavestno je bil angel natančno tak, kakršnega si predstavljajo majhni otroci, hudič pa ima rogove in verjetno kopito v škornju. Kostumi so bili starinsko nevtralni, vendar lepi, glasba pa je opravila velik de-

lež pri dogajanju. Med posameznimi slikami je bilo slišati glasove z dvesto let starega oprekla, na katerega je mojstrsko igrala Marica Kavčič iz Ljubljane. Prav tako so vse skupaj poživili domači godci.

O igralcih pa tako: malce se je poznala negotovost v iskanju mere med igralsko ustvarjalnostjo in monumentalnostjo, ki je bila tu že skoraj ukaz, Drabosnjakov seveda. Najbolje je svojo vlogo rešil Peter Wuzella v vlogi očeta, vendar tudi Valentin Kernjak kot Izgubljeni sin ni zaostajal. Tu in tam se je tisti „preveč zares“ maščeval. Pri vseh pa se je poznala marljivost in zavzetost pri delu, tudi arhivirana kostanjščina – ne morem soditi o njej, ker jo premalo poznam, je

bila vsakemu razumljiva, za kar gre verjetno levji delež Hertl Maurer-Lausegger in lektorju Janku Zerzerju.

Igralci so še Mihi Seher, Krista Krušič, Katja Zablatnik, Štefan Schellander, Branko in Sigi Kolter, Rupert Gasser, Darko in Jože Wakounig ter Mihi Mischkulnig, godci so bili Tonči Sereinig, Martin in Marko Kassl ter Jörg Errenst. Kostumi so delo Alenke Bartlove, odrski gib Gordane Schmidtove, scena Viktorja Molke, dramaturgijo pa je opravil Marjan Belina. S to predstavo je Drabosnjakov cikel zaključen.

Morda pa bi se nekoč le lotili tudi kaj vznemirljivega za današnji čas? Nekatera društva to že delajo.

S.W.

S težkim srcem se oče poslovil od Izgubljenega sina

Wolf in der Maur: Nacionalizmi Trnjulčica v Šentprimozu

Mohorjeva je na pepelnično sredo s predavanjem „Posledice nacionalizma na vzohodu in jugovzhodu Evrope“ opozorila na pomembnost in slovenske izdaje knjižne zbirke „Kratko in jedrnat“.

Da je rojak Wolf in der Maur vedno prisrčno pričakovan gost v Celovcu, je potrdilo lepo število poslušalcev, tudi nemško govorečih, z županom Guggenbergerjem na čelu.

Znana in že legendarna je njegova pokončna drža, ko se v duhu etike ne utrudi opozarjati na vzroke in zgodovinske posledice človeških zablod. Publicist in pisatelj Wolf in der Maur (rojen 1. 1924) je uvodoma priznal, da je čas že prehitel njegov optimizem iz leta 1988, ko je prišel s pisanjem knjige o nacionalizmu. V nadvse poučnem predavanju je razpel zgodovinski lok nacionalizmov od antike do 20. stoletja. Pojem nacije ni bil nikoli dokončno definiran in se zato po potrebi spreminja in se z njim manipulira.

Zgodovina in primeri v današnjem svetu kažejo na brezizglednost dokončnih nacionalnih, geografskih in političnih pojmov. Želja po

razvoju in napredku je povsem legitimna, a le ob upoštevanju realnih možnosti. Pri tem ne moremo mimo dejstva, da ne more vsem in povsod iti enako dobro. Do tega spoznanja se vsaka generacija (tudi nacija) dokoplje preko lastnih izkušenj in napak (celo tragedij).

Srhljivi tragičnosti neonacionalizmov se je mogoče upirati z integracijami in povezovanji na višji ravni. Podobno kot centralni instrument v Bruslju odpira nove možnosti za napredek Evrope.

m.

STOTISOČNOGA

Lutkovna predstava

v soboto, 6. 3. 1993 ob 15.00
v farnem domu
v Šentjakobu

in v nedeljo, 7. 3. 1993 ob
11.00 v farni dvorani
v Železni Kapli

Gostuje: Lutkovno gledališče Ljubljana
Prireditelji: SPD „Rož“,
SPD „Zarja“ in Slovenska
prosvetna zveza

Prisrčno vabljeni!

V nedeljo zvečer smo se v Šentprimozu podali v pravljčni svet „Trnjulčice“ bratov Grimm. Na povabilo Slovenske prosvetne zveze in SPD „Danica“ je gostoval Freyer teater iz Ljubljane s Trnjulčico v povsem novem in zahtevnem žanru lutkovnega baleta ali marionetnega gledališča. Sprva kritično radovedni smo bili izredno presenečeni. Pričujoče pravljico je dramaturško priredil in režiral Edi Majaron, likovno podobo je zasnovala Agata Freyer, glasbo P.I. Čajkovskega je nežno in impozantno priredil Lado Jakša, luč pa je mojstrsko upravljal Zoran Najdenov. Marionete so z izjemno koncentracijo vodili Alenka Pirjavec, Branko Vižintin in Robert Walzl. Ansamblu je uspelo ustvariti bleščeče podobe, polne krhke in nežne lepote, nostalgije po minulih časih, a tudi ironične distance do značilne baletne (po)narejenosti in romantične čustvenosti. Za male in odrasle gledalce pravi estetski užitek. Freyer teater, ki je bil ustanovljen lani, pripravlja naslednjo premiero: „Pohujšanje v dolini Šentflorjanski“. Veliko uspeha in kmalu nasvidenje na Koroškem!

Dani

TRIBUNA BRALCEV

Odprto pismo predsedstvu Mohorjeve družbe

Na posebnem informativnem sestanku je predsednik Mohorjeve družbe Jože Kopeinig (skupno z direktorjem in arhitektom) seznanil starše otrok iz Mohorjeve ljudske šole in otroškega vrtca „Naš otrok“ o gradnji podzemeljske garaže na sedanjem igrišču otroškega vrtca in ljudske šole. Starši smo morali spoznati, da Mohorjeva daje prednost avtomobilom in postavlja interese otrok rajši v strupene izpušne pline kot pa v resen pretres.

Za kaj gre?

Mohorjeva načrtuje gradnjo podzemeljske garaže na edini še nezazidani površini takomenovane Mohorjeve četrti, kjer raste trenutno 30 dreves, kjer stoji hišica otroškega vrtca, kjer so nameščena igrala za otroke vrtca in šole, kjer se igra vsak šolski dan nad 100 otrok iz vrtca in šole.

Trinadstropna podzemeljska garaža (75 parkirnih prostorov) ogroža to igrišče s sedanjo infrastrukturo in naravno oazo. z gradnjo hoče Mohorjeva začeti že letos pozno v igrišču (dovoljenja za gradnjo še nima).

V pismu staršem (4.2.1993) pravita Kopeinig in Koren, da bo nad garažo po šestmesečni gradnji „vrt urejen v prvotnem stanju“. Kdor to laž verjame, je sam kriv. Arhitekt je na predstavitvi projekta čisto jasno povedal, da nad garažo seveda ne bo možno nasaditi drevja, ker je plast gramoz, prsti in humusa pretanka. Kopeinig je pripomnil, da bo potem celo lepše na vrtu. S tem cinizmom je zabil le še debelejši klin med interese Mohorjeve, katere je direktor Koren strnil v stavku: Mohorjeva nezazidana prostora „sedaj ekonomsko ne koristi, ker je le igrišče za otroke“, in interese otrok, ki se seveda hočejo igrati in sprostiti na naravnem igrišču in ne na umetno ustvarjeni naravi. Kopeinigu ne verjamem, da zna Mohorjeva bolje urediti naravo, kot je to zmožna narava sama (ali po dikciji katoliške cerkve: kot jo je ustvaril bog).

Med Mohorjevo in društ-

vom „Naš otrok“, torej z vzdrževalcem otroškega vrtca, velja posebna pogodba, katera zagotavlja, da se otroci lahko igrajo na sedanjem igrišču. Če Mohorjeva otroškemu vrtcu vzame igrišče, resno ogroža obstoj vrtca v dosedanjih prostorih. Zakon o otroških vrtcih namreč predpisuje ustrezno igrišče.

Vrhu tega pa Mohorjeva sama niti ne gradi garaže v prvi vrsti zaradi lastne potrebe, kar je Koren čisto odkrito povedal, temveč jih gradi med drugim tudi za Zvezo-Bank. Opozorila staršev, da bo gradnja močno ovirala potek pouka zaradi gradbenega hrupa, ki ga povzroča tako veliko gradbišče (en mesec in pol, tako arhitekt, bodo porabili za odvažanje zemlje iz gradbenega območja, gradnja pa se bo začela ravno ob začetku šolskega leta) so le z obžalovanjem vzeli na znanje. In na vprašanje, kako naj otrokom razložimo to, iz ekološkega vidika neodgovorno gradnjo, (saj analize cestnega prometa vse dokazujejo, da garaže privlačujejo promet, namesto da bi v središču mesta morali stremeti za pomiritev prometa) smo slišali očitke, da se sicer tudi ne vedemo po ekoloških vidikih, zakaj bi morala Mohorjeva upoštevati take modne želje. Te žalitve nisem pripravljen vzeti na znanje.

Strupene izpušne pline pa bodo odvajali po posebnih jaških za odzračevanje čez strehe. (Ali je slučaj, da je Mohorjeva namestila Hornböckovo spominsko ploščo tudi na tak jašek za odzračevanje?)

Z gradnjo podzemeljske garaže po moji oceni Mohorjeva ruši temelje skupnosti, ki je začela kiliti v zadnjih letih okrog dvojezičnega vrtca in dvojezične šole in drugih dejavnosti (npr. slovenskega pastoralnega centra).

Vpisovanje v ljudsko šolo se bo pravkar začelo – Mohorjeva se lahko še hitro odloči, komu bo dala prednost: otrokom ali avtomobilom.

Dr. Franz Merkač, Celovec

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefax 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopoličnem interesu.

Urednika/Redakteure: Jože Rovšek, Sonja Wakounig.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telefax 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telefax 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefax 0463/51430071.

Zastopstvo za Slovenijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefax 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za upokojece 280 šil.); za Slovenijo 1500 SIT.

Datum	Kraj	PRIREMITVE	Prireditelj
Sreda, 3. 3. 17.00	v Tischlerjevi dvorani v Mohorjevi v Celovcu	Občni zbor Mladega roda s kulturnim programom	„Mladi rod“
Četrtek, 4. 3. 19.00	v Mladinskem domu v Celovcu	Okolje in tranzit v Evropski skupnosti predava mag. Alexandra Nagl (nem.)	PUAK
Od 4. do 14. marca	na kegljišču pri Juenni	Nagradno kegljanje v Čepičah Podelitev nagrad 14. 3. ob 20.00	
Petek, 5. 3. 19.30	v gostilni Loser v Šmihelu	Ekološko kmetijstvo – le tržna hiša ali pot za za bodočnost predava univ. prof. dr. Alfred Haiger	KIS in PUAK
Petek, 5. 3. 19.30	v domu v Tinjah	Podliska diskusija Nacionalnost – mit zgodovine (nem.); diskutirajo: univ. doc. dr. Marta Verginella, Trst; univ. prof. dr. Peter Vodopivec, Ljubljana; univ. doc. dr. Arnold Suppan, Dunaj; univ. prof. dr. Sergij Vilfan, Ljubljana; vodi univ. doc. dr. Andrej Moritsch	Dom v Tinjah
Sobota, 6. 3. 19.00	v galeriji Rožek	Gustav Januš bere svojo poezijo	Galerija Rožek
Sobota, 6. 3. 15.00	v farnem domu v Šentjakobu	Stotisočnoga – lutkovna igrice gostuje Lutkovno gledališče iz Ljubljane	SPD „Rož“ in SPZ
Nedelja, 7. 3. 11.00	v farni dvorani v Železni Kapli	Stotisočnoga – igrice za otroke gostuje Lutkovno gledališče iz Ljubljane	SPD „Zarja“ in SPZ
Nedelja, 7. 3. 14.30	v mestni cerkvi Šentilj v Celovcu	Koroška poje – večernice v čast Antonu Martinu Slomšku; Reke mojega življenja – Alojz Rebula Jože Ropitz	KKZ
Ponedeljek 8. 3. od 14.00 do 17.00	v domu v Tinjah	Oskrba drevja na domačem vrtu in obrezovanje sadja – tečaj za sadjarje	Dom v Tinjah
Ponedeljek, 8. 3. 14.00	pri Juenni v Čepičah	Proslava mednarodnega Dneva žena s kultur- nim programom; poje Obirski ženski oktet	Zveza slovenskih žena
Petek, 12. 3. 19.30	v farni dvorani v Šentjakobu	Festino – madrigalna komedija; Nastopa Hortus Musicus iz Celovca	SPD „Rož“
Petek, 12. 3. 19.30	pri Miklavžu v Bilčovsu	Dia-predavanje Andreja Štremfija in Marka Prezija: Vzpon na Melgutse – največji alpinistični dogodek leta 1992	Slovensko planinsko društvo
Sobota, 13. 3. 20.00	v ljudski šoli v Bilčovsu	5 let MoPZ „Vaščani pojo“ Sodelujejo: MoPZ SPD Bilka, Sängerrunde Lud- mannsdorf, Frauentertzt Turnerssee	Vaščani pojo
Sobota, 13. 3. 19.30	v kulturnem domu v Šentprimožu	Koncert „Od Pliberka do traberka“ sod.: Koroški oktet – KUD Prežihov Voranc z Raven; MoPZ DU Mežica „Mežiški knapi“ MoPZ SPD „Trta“ Zitaras; MePZ SPD „Danica“	
Sobota, 13. 3. 16.00	Schweitzerhaus, Garnison 9 na Dunaju	Okrogla miza – Možnosti dialoga v bivši Jugoslaviji	

RAZSTAVE

SEMISLAVČE

– Galerija Rožek – Razstava del Gustava Januša

Vrba

– Casineum – odprtje razstave del Franza Probstja v četrtek, 4. marca ob 19.30 v Zimskem vrtu Casina (do 19. 3.)

ŠENTJAKOB

– Zadruga-Café – razstava slik Jakoba Wüsterja (do 24. 4.)

– Dom v Tinjah – odprtje razstave del Helmuta Blažaja v soboto, 6. 3. ob 19.00

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10–19.00

Sreda, 3. 3. Glasbena sredo

Večerna 21.05 – 22.00 Večerna zaradi prenosa hokeja odpade

Četrtek, 4. 3. Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 5. 3. Andrej Kokot: Narečene pesmi

Sobota, 6. 3. Od pesmi do pesmi – od srca do srca.

Nedelja, 7. 3.

6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem, duhovna misel (žpk. M. Cvetko)

18.10–18.30 Dogodki in odmevi.

Ponedeljek, 8. 3. Mednarodni Dan žena – izziv ali melanholija?

Torek, 9. 3. Lepote velike praznine: Sahara. Z avtomobilom skozi puščavo in goščavo (potopis)

OBZORNIK

OZN in ZDA za humanitarno pomoč Bosni

ZDA. Združene države Amerike bodo pred pokroviteljstvom Združenih narodov začele pošiljati humanitarno pomoč v vzhodno Bosno z letali. Prejšnji teden so z letaki obvestili prebivalstvo o nameravani akciji, kjer so tudi pozvali srbske sile, naj ne streljajo na letala.

Bill Clinton poudarja, da ta akcija nikakor ne pomeni začetek vojaškega vmešavanja v vojno, je pa vsekakor tveganje za ZDA. Tako pošiljanje pa je po mnenju vojaških izvedencev tehnično težko in vojaško tvegano, pa tudi do desetkrat dražje kot pomoč po kopnem.

Radovan Karadžić, vodja bosanskih Srbov, je sicer zagotovil, da Srbi ne bodo streljali na letala, mnenja pa je, da bodo to storili muslimani, ki bodo hoteli zvrniti krivdo na Srbe.

Generalštab jugoslovanske vojske pa je načrtovano akcijo označil kot zelo provokativno in meni, da bodo Američani pri prvem morebitnem sestreljenem letalu imeli opravičilo za vojaško posredovanje, spopadi pa, da se bodo po tej akciji razširili še na druge dele Balkana in Evrope.

Humanitarna pomoč iz zraka

SARAJEVO. Po grozljivih podatkih izpred nekaj dni, ki pričajo o okrog 6.000 od lakote umrlih prebivalcev v okoljnih mestih v vzhodni Bosni, so v noči z nedelje na ponedeljek ameriška letala izvedla prvo akcijo odmetavanja pomoči izstradanemu prebivalstvu iz zraka. Že v nedeljo so letala nad kriznim področjem odvrkla okrog milijon letakov, s katerimi so v latinici in cirilici obvestili prebivalstvo, kako naj ravna s padajočimi zaboji. Prvi polet so ameriški piloti v treh letalih tipa Hercules opravili s frankfurtskega letališča, trajal pa je šest ur. Po povratku na letališče so izjavili, da je odmetavanje pomoči potekalo nemoteno in da nihče

ni streljal nanje. Kraje odvožene pomoči pa so iz varnostnih razlogov zamolčali.

Medtem so se v ponedeljek ponovno pričela pogajanja treh sprtih bosanskih strani na sedežu OZN v New Yorku. Pogovarjali se bodo predvsem v Vanceovem načrtu o razdelitvi BiH. Po predložitvi ameriškega načrta v šestih točkah in najnovšem ruskem predlogu v osmih točkah, pa je pričakovati predvsem mučno začetno usklajevanje. Za pogajalsko mizo je tokrat poleg vodij bosanskih Srbov in Hrvatov, Karadžića in Bobana, tudi vodja Muslimanov Alija Izetbegović.

Slovenija sprejeta v Svetovno banko

Prejšnji četrtek je bilo vključevanje Slovenije v mednarodne denarne institucije tudi uradno zaključeno. Postala je namreč redna članica Svetovne banke. Pred tem so določili tudi slovenski delež skupnih dolgov bivše Jugoslavije tej največji svetovni denarni asociaciji. Ta znaša 5 odstotkov skupnega dolga. Članstvo v Svetovni banki Sloveniji odpira možnosti za najem ugodnih kreditov. V prvi fazi bo prejela 140 milijonov dolarjev za sanacijo gospodarstva in bančništva, pozneje pa bo Svetovna banka finančno podprla še nekaj pomembnih projektov v Sloveniji na več panožnih področjih.

Minister Peterle na obisku v Iranu

Po zalivski in gospodarski blokadi Iraka je za Slovenijo največji gospodarski partner v arabskem svetu postal Iran. Blagovna menjava v preteklem letu je znašala preko 40 milijonov dolarjev, možnost za razširitev pa so zelo velike. Slovenija uživa v Iranu veliko naklonjenost tudi zaradi njenih stališč do vojne v Bosni in Hercegovini in podpore bosanskim Muslimanom. Minister Lojze Peterle se je z iranskim kolegom Velijati-jem dogovarjal o večji trgovinski menjavi, v kateri je za Slovenijo najpomembnejši uvoz iranske nafte.

Planinski zvezi Zlati znak svobode

V nedeljo je v Cankarjevem domu v Ljubljani predsednik republike Slovenije Milan Kučan odlikoval Planinsko zvezo Slovenije z najvišjim odličjem – Zlatim znakom svobode. Svečanost je potekala v počastitev stoletnice ustanovitve prvega slovenskega planinskega društva, ki je tedaj nastalo iz potrebe narodnostnoobrambnega boja in proti ponemčevanju imen slovenskih gora, ki ga je izvajalo nemško planinsko društvo. V teh sto letih se je planinstvo in gornštvo na Slovenskem zelo razmahnilo in je danes tako po procentualnem številu članstva kot tudi po alpinističnih uspehih v sa-

mem svetovnem vrhu. Planinska zveza Slovenije sedaj združuje okrog 180 društev s 95.000 člani, ti pa skrbijo za preko 150 planinskih koč in posotjank ter za več kot 7.000 km markiranih gorskih poti. Predsednik PZS Andrej Brvar je v svojem poročilu dejal, da v Sloveniji redno ali občasno obiskuje gore kar 20 odstotkov prebivalstva. Veličastne proslave v Ljubljani so se udeležile tudi številne delegacije iz tujine in slovenskega zamejstva, skupino slovenskih koroških planincev pa je vodil predsednik SPD Celovec Hanzi Lesjak.

JAVNA DVOJEZIČNA LJUDSKA ŠOLA
Ebentaler Str. 24 · 9020 Klagenfurt

VPIS

v vse razrede Javne dvojezične ljudske šole
za šolsko leto 1993/94

13. marca 1993 od 8. do 10. ure

Prinesite s seboj:

- rojstni list otroka
- potrdilo o državljanstvu staršev ali otroka

Javna dvojezična ljudska šola v Celovcu posreduje otrokom dobro osnovno izobrazbo v slovenščini in nemščini. Poleg tega je možna prijava k neobveznim uram:

- zborovsko petje
- instrumentalna glasba (ORFF-instrumenti)
- gledališka igra
- telovadba
- italijanščina

Šola je v neposredni bližini Mladinskega doma in Slovenske gimnazije.

Mladinski dom dodatno nudi:

- varstvo za Vašega otroka
- glasbeno izobrazbo v okviru Glasbene šole
- sodelovanje v lutkovni skupini

Podrobnejše informacije dobite pri vodstvu
(Tel. 537-411)

Brigita Hambrusch, l.r., ravnateljica

TRIBUNA BRALCEV

Spoštovani gospod dekan Kristo Srienc,

zahvalim se vam za „hvalevredno priznanje“, ki mi ga dajete v zadnji Nedelji (21. 2. 1993) za to, „da sem se spomnil duhovnika Antona Kuteja“, ubitega v Dachauu. Verjamem vam, da živi v vaši zavesti, ko pa sta bila sošolca in prijatelja. Tudi moj brat duhovnik se ga dobro spominja in me je napolnil na škocjanski britof pogledat, ali je tam napisana kaka beseda o njegovi strašni smrti. Ni je ne tam ne na šmihelski cerkvi. Zato se nisem čudil, da mi od treh mladih duhovnikov po telefonu eden sploh ni vedel povedati, kdo je A. Kutej bil, dva pa sta ugibala, ali je morebiti bil preganjan ali kaj. Zato sem v Nedelji (31. 1. 1993) zapisal, da ga ni v zavesti naših duhovnikov. Seveda sem pri tem mislil na mlajši rod, ne na vas in vašo generacijo.

Dragi gospod dekan, vas so s slovenske župnije pregnali v nemški kraj Koroške, g. M. Nagela tudi, saj sem ga tam celo obiskal, moj brat duhovnik je vrgel puško v morje in zbežal na Švedsko, mene so vtaknili v kazenski bataljon na ruski fronti, iz katerega sem tudi zbežal, tako smo hvalabogu odnesli zdravo kožo. S tem pa si je vsak od nas naložil moralno odgovornost, da za mlade rodove pomaga ohraniti trajen spomin na naše Poljanke in Kuteje.

Lahko, da se J. Brešan v Tangu moti in da v Šmihelu res ni bilo nagrobnika z njegovim imenom. Naj bo kakorkoli že, ta klobčič bojo morali Šmihelčani sami razvozljati, ali jaz menim, da je bolj tehtno vprašanje to, zakaj naša narodna skupnost še pol stoletja po Kutejevi Golgoti ne vidi potrebe po kaki spominski slavnosti na dan njegove smrti – 16. februarja (1941), podobno kakor se spominjamo selskih obglavlencev, Peršmanove družine, v ognju eseja zgorelih partizanov pri Apovniku na Komelju pa tistih pod Arihovo pečjo in naših v Tretji rajh pregnanih kmečkih družin. Saj je naš narodno zavedni duhovnik Anton Kutej že celo leto pred ustanovitvijo Osvobodilne fronte slovenskega naroda zoper Hitlerjevo barbarstvo – ker ni hotel prijeti za njegovo puško – s svojo mučeniško smrtjo dal znamenje svojemu kraju in času, krščanski cerkvi in koroškim Slovincem: kakor je to storil mali kmet in cerkovnik Franz Jägerstätter, doma pri Sveti Radegundi na Zgornjem Avstrijskem. Ne vem, ali gre za naključje ali sistem: tudi o njegovi prostovoljni mučeniški smrti je cerkev v Linzu mnoga poveljna leta molčala, vendar v zadnjem času vzhaja zarja izza njegovega tostranskega spomenika: vse kaže, da ga bo Rim razglasil za blaženega.

Kako bi bilo to mogoče, če se ne bi o njegovem prostovoljno izbranem križevem potu spoštljivo pisalo, govorilo in če tega njegovega pota ne bi v filmih prikazovali? prav

te dni beremo v avstrijskih dnevnikih, kako vsa kulturna Nemčija obhaja spomin „Bele vrtnice“ (Weiße Rose) v Münchnu: pred 50 leti je tam dal besneči Roland Freisler, ki je obsodil tudi Selane, obglavitvi študentko filozofije Sophie Scholl („Es fallen so viele Menschen für dieses Regime, es wird Zeit, daß jemand dagegen fällt.“) in njenega brata Hansa, študenta medicine, ter še štiri njunih kolegov.

Spoštovani dekan, verjamem, da imate s svojim stališčem v Nedelji formalno prav (Kutej ni v Šmihelu pokopan), vendar je bil nazadnje dve leti šmihelski kaplan. Srce mi pravi in moja kulturno-politična zavest, da moramo kakor složna družina poskrbeti vsi – jaz in vi, šmihelski in škocijanski farani, naše kulturne in politične organizacije, Mohorjeva in celovška škofija kar se da kmalu: da se pripiše na škocijanskem nagrobniku pri dnevu smrti „ubit v Dachauu, ker ni hotel prijeti za Hitlerjevo orožje“, pa da se namesti na vaši župnijski cerkvi v Šmihelu posebna spominska plošča, morda za napisom: Iz naše farge ga je gestapo izpred oltarja vkleknjenega odgnal v celovško ječo, ker ni maral prijeti za Hitlerjevo puško, nato pa v Dachau. Tam so ga ubili 16. 2. 1941.

Žara z njegovim pepelom je na škocijanskem pokopališču, ob grobu Vinka Poljanca, tudi Hitlerjeve žrtve.

Ali pa, če se vam zdi bolj ustrezno in bi se radi izognili imenu agresorja Hitlerja na pokopališču, morda nekako takole: iz pepela v tvoji žari, ki poslal nam jo je rabelj, zrasla nam je vsem svoboda, Anton Kutej, ti naš Abel.

Janko Messner, Osojnika

Uredništvu Slovenskega vestnika!

Pošiljam vam kopijo pisma bralcev s prošnjo za objavo. Hkrati predlagam SPZ, ZSO in Zvezi borcev zoper stari in novi hitlerizem, da se vendarle zganejo in po 50 letih drnjanja poskrbijo za spominske plošče tudi drugim našim duhovnikom in laikom, žrtvam tretjega rajha. Tako tudi o V. Poljancu na nagrobniku nobene besede ni o tem, da je bil žrtev gestapa. in... in...

Koroška zveza CARITAS

išče sodelavce za duševno oskrbo po telefonu. Moški in ženske med 30. in 50. letom, ki se za to delo zanimajo, bodo izbrani po osebnih razgovorih, potem pa se bodo pol leta šolali za službo pri telefonu. Popolna anonimnost zajamčena!

Interesenti/ke naj se javijo na telefonsko štev. 0463/17 70

**Za Caritas:
Dr. Viktor Omelko**

Učenje, veselje, prijateljstvo

Hitro kot vedno je minilo prvo polletje. Otroci so se vrnili s semestralnih počitnic, mi pa pogledimo, kaj vse smo počeli v minulih mesecih.

Prvi in glavni cilj je bil in je seveda uspeh v šoli. Zato smo največ časa presedeli pred pulti, obloženimi s knjigami in zvezki. Drugi, prav tako pomemben cilj pa je bil, koliko smo se naučili tudi za življenje – ob prevzemanju vsakodnevnih nalog in odgovornosti drug za drugega, ob spoznavanju in sprejemanju različnosti posameznikov in ob uresničevanju samega sebe v skupnosti. Ker pa si svoje življenje bogatimo tudi z izkušnjami drugih, smo decembra povabili med nas gospoda Franca Černuta, ki nam je kot priča časa spregovoril, kako je kot otrok doživljal izseljevanje koroških Slovencev in drugo svetovno vojno. Vsi smo mu prisluhnili z velikim zanimanjem, otroci pa so ga obsuli s številnimi vprašanji.

Prosti čas v domu je tisti del dneva, kjer ni v ospredju le počitek, temveč tudi čas prostovoljnih dejavnosti in obiskov raznih prireditev. Ena izmed prostočasnih dejavnosti, ki jo je vredno še posebno poudariti, je filmski krožek.

Pravljica ima tudi v tem svetu tehnike, televizije, računalnikov in drugih medijev še vedno svojo izpovedno moč tako za otroke kot za nas odrasle. To nam je potrdil večer, ki smo ga preživeli z g. Jankom Zwitrom. Mlade in stare, suhe in debele je navdušil s svojo pravljico o škratu Lipeju.

Tudi na gledališko dejavnost nismo pozabili. Tu so še najbolj odrezali najmlajši, ki so Miklavža počastili z lepo zairano igro „Miklavžev večer“. „Zdrav duh z zdravem telesu“, zato je v domu veliko možnosti za športne dejavnosti – posebno pa še od septembra naprej, ko smo odprli novo igrišče.

Organizirali smo tudi domsko prvenstvo v namiznem tenisu in šahu. V razvedrilo mladim in nam vzgojiteljem pa so potekali razni družabni večeri v telovadnici in klubskem prostoru. V pedagoški literaturi večkrat zasledimo misel, kako potrebno je v vzgojnem delu odkriti in prisluhniti potrebam, interesom mladih. Ker je v domu toliko različnih mladih, so tudi različne njihove potrebe in predstave. Zato pa smo v dom povabili tudi duhovnika Janka Ivančiča, ki vsako sredo nekaj ur preživi z našimi mladimi. V tem okviru smo organizirali božičnico in srečanje z dekleti in vzgojiteljico iz Provincialne hiše.

Semester smo zaključili z nastopom višješolcev, ki so se v sliki in besedi s pesmijo in instrumenti sprehodili po domu in nam odkrili marsikaj, kar je bilo doslej še prikritega.

Eda in Anica, vzgojiteljici v Mladinskem domu

Jezik je duša

JANKO MESSNER

Predsednik KKZ je sam svoj

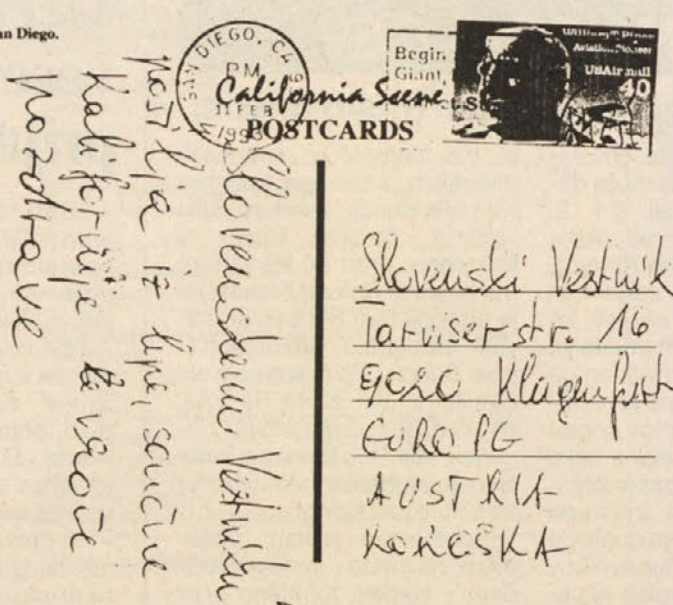
Moja pokojna mati bi rekla, več, to je pa kakor s ceno po vodo... V moji poljanščini pravimo tako cajni, locanji, košari z locnom, za pobiranje kamnov z njiv ali pa krompirja. In s tem rekom je opisovala Sizičovo abotno vleko skale na vrh visokega hriba, kjer se mu tik pod njim zmeraj spet izmuzne in se skotali navzdol... Tudi v ceni, spleteni in viter, ne prineseš vode za nobeno ceno ne...

Tako piše predsednik Krščanske kulturne zveze v Nedelji 14. 2. t. l.: „Spor intendanta s svojim upravnim direktorjem zaradi gostovanja v Beljaku, ki ga je posredovala direktorjeva žena s svojo agencijo, ni našel dosti razumevanja v javnosti...“

Pa si še enkrat oglejmo vlogo povratno svojilnega zaimka svoj, svoja, svoje – kolikšni že? – Uporabljamo ga, da izražamo svojino (Eigentum) o s e b k a v stavku. Tako pravimo: To je moja knjiga (k n j i g a je osebek, ne jaz), vendar: Bral sem iz s v o j e knjige (j a z sem osebek, knjiga pa je moja lastnina, svojina). Dobro se še spominjam materine redoljubnosti. Kar naprej nas je priganjala: dajte vsako reč na svoje mesto! Čeprav je bila na smrt zaljubljena v knjige, se kot kmetica jasno ni preživljala ne od preučevanja ne od poučevanja slovnice, pa je tako tudi njej spodrsnilo, saj bi morala ukazovati: dajte vsako reč na n j e n o mesto! In če bi jo kateri od nas vprašal, zakaj pa to, mama, bi morala odgovoriti: ker mora biti vsaka reč na svojem mestu, da jo v časovni stiski takoj najdeš.

Tako, zdaj pa prepuščam to slovnično uganko ne samo gospodu predsedniku, ampak vsem našim poklicnim Slovincem, da jo za domačo vajo razvozljajo sebi in naši študirajoči mladini v korist. Latajnarjem med našimi predsedniki pa že sploh ne bi bilo treba kozlov streljati, če niso spali v gimnaziji pri razlaganju suusov in ejusov.

Vabim učitelje slovenščine, da vprežejo svoje dijake: leti naj pošljejo SV razrešitev te „uganke“ z razlago vred (živ pouk). Seveda bi se bil predsednik lahko tudi mnogo bolj preprosto izrazil in se napaki izognil: Spor intendanta in njegovega upravnega direktorja... Ali še bolje: Intendantov spor z upravnim direktorjem, čigar žena... Pa še to: spor ni našel dosti razumevanja v javnosti: tankoslušen in tankočuten pisec bi se temu „dosti“ ognil, saj v zanikanem stavku pomeni „premalo“, le-ta pa hoče povedati: treba bi ga bilo (malo) več – tega razumevanja za spor. Tega pa pisec prav gotovo ni nameraval povedati, zato bi v tem primeru bolj ustrežal „mnogo“, se pravi: spor ni našel mnogo razumevanja...

SD 265
Aerial view of Pacific Beach, San Diego.© CALIFORNIA SCENE
(619) 481-4200
PHOTO: J. BLANK
PRINTED IN HONG KONG

Peter Wrolich pošilja Slovenskemu vestniku pozdrave iz Kalifornije

Mladi smučarji uspešni

Minuli četrtek je bilo v Bad Kleinkirchheimu prvenstvo celovških ljudskih in glavnih šol, kjer je sodelovala tudi ljudska šola Mohorjeve. Najboljši dneva so bili spet mladi Šentjanščani, ki hodijo v Celovcu v glavno športno šolo: pri fantih Martin Sleik, pri dekletih pa Brigitte Esel pred Andrejo Krušic.

V nedeljo pa je bilo otroško tekmovanje Koroške v Podnu v velesla-

lomu v spomin Walterju Ogrizu, ki se je pred nekaj leti ponesrečil v Selah. Odlično 2. mesto je dosegla Isabell Sablatnik (ŠD Šentjanž).

Ljudska šola v Bilčovsu pa je v četrtek priredila svoj smučarski dan. 60 tekmovalcev se je pomerilo v treh skupinah, predšolski in prvi razred, otroci I in otroci II.

Rezultati: Deklice: 1. Sabine Petschar, 2. Verena Blatnik, 3. Marija Ana Gasser; Dečki: 1. Michael Sablatnik, 2. Bernhard Hafner, 3. Hannes Bradatsch; Deklice I: 1. Isabell Sablatnik, 2. Barbara Boštjančič, 3. Melina Reich-

mann; Deklice II: 1. Martina Laussegger, 2. Breda Zablatnik, 3. Elisabeth Malle. Fantje I: 1. Pepi Durnik, 2. Markus Maierhofer, 3. Christian Ruttnig. Fantje II: 1. Christian Köfer, 2. Alexander Schönlieb, 3. Mario Boštjančič.

V slalomu je na Goldecku za Raiffeisen - Schüller - Cup dosegla Tatjana Zablatnik odlično 4. mesto, v svojem letniku pa je bila 3.

Daniel Užnik pa je že ves teden na FIS tekmah: v Radstadtu na Salzburškem je v super-G dosegel v svojem letniku 1. mesto in dobil 82 FIS točk, v soboto pa je v Kranjski gori v veleslalomu bil v svojem letniku 2.

Dob na četrtem mestu

Dobljeni so svojo zadnjo odbojgarsko tekmo v Celovcu proti Hypo-Celovec izgubili s 3:2. Tako se je tekmovanje v zvezni ligi končalo s četrtem mestom za Dob. Na zadnji tekmi v Celovcu jih je podprlo sicer okrog 300 navijačev iz Podjune, pa tudi to žal ni pomagalo.

Posebno je škoda tudi zato, ker so bili v četrtem nizu na 10:10, pa so popustili in dali zmago iz rok.

Zdaj si bodo igralci privoščili nekoliko počitka, potem pa se bo trening nadaljeval, saj bo v prvem tednu v oktobru začetek novega prvenstva.

Vabilo in razpis

SPD Zarja vabi in razpisuje ljudsko sankarsko tekmo, ki bo v nedeljo, 28. 2. 1993.

Štart ob 13.00 uri na Rastočnikovih njivah v Lepeni. Tekma šteje za Obir-pokal 1993 in za rekreacijski deseterboja 1993.

V prejšnji številki Slovenskega vestnika je bila na 8. strani fotografija treh koroških planincev - Stanka Schellandra, Luba Urbajsa in Frančka Rehsmanna. Ti trije so bili pred 40 leti pobudniki za ustanovitev oz. obnovo leta 1900 ustanovljene Ziljske podružnice, ki so jo preimenovali v Slovensko planinsko društvo Celovec. Iz tehničnih razlogov je zadnjič obrazložitev odpadla. Prosimo za razumevanje, fotografijo pa objavljamo še enkrat.

SLOVENSKI VESTNIK - ŠPORT

Važna sankarska tekma

Športna sekcija Slovenskega prosvetnega društva „Zarja“ je v nedeljo priredila ljudsko sankarsko tekmo. Na Rastočnikovih njivah v Lepeni se je ob lepem vremenu in na dobro pripravljeni progi zbralo veliko tekmovalcev (77 posameznih tekmovalcev in 48 pri dvojicah).

Merjenje časa je prevzel Športni klub Obir, celotno vodstvo pa je prevzel vodja športne sekcije Albert Rozman, ki je s svojimi pomočniki mojstrsko organiziral in pripravil tekmo.

Ta tekma je pomenila tudi pričetek v okviru Zarjinega rekreacijskega deseterboja 1993. Po dveh tekih v posameznih tekmovalnih skupinah so se podali na progo se sankarji v dvojce. Poleg razburljivih dvobojev za prva mesta pa je bilo tudi dosti pravega olimpijskega duha - sodelovati je vse! Številni gledalci pa so prišli na svoj račun, saj so imeli pogled na celotno progo. V poznih popoldanskih urah je bila v gostilni Rastočnik podelitev nagrad.

Da so taka tekmovanja sploh možna, je treba dosti pridnih sodelavcev in nekoga, ki jih z veseljem pripravi in organizira.

Zima še ni minila, kljub temu se že vsa nogometna društva pridno pripravljajo na vigredno sezono. Kdor hoče uspeti v napornih tekmovanjih vigredi, mora že sedaj vložiti mnogo truda. Dr. Ivan Ramšak, trener SAK, je dejal, da so priprave temelj vsakega kluba. Tako dobro kot dela klub sedaj, tako uspešen bo tudi na tekmah. Tudi v vseh nižjih razredih so začeli že s treningi, v pripravljalnih tekmah pa se zopet pripravljajo na resnost tekmovanja v prvenstvu.

Nekateri klubi so se pozimi okrepili. Tako na primer Dobrla vas, ki je pridobila kar šest novih igralcev. Dobrolčani na vsak način hočejo postati prvak in se tako povzdigniti v podligo.

V Sele je na novo prišel Lukas Kordesch, ki je prej igral v Globasnici, vrnil pa se je tudi Siegfried Užnik. Začetek marca se bodo Selani odpravili na priprave v Novi grad.

Tudi Globasnica je v svoje vrste sprejela tri mlade igralce, vse od SAK - Adriana Kerta, Joža Gregoriča in Leopolda Sadjaka. Globašani si v nadaljevanju prvenstva ne pričakujejo preveč, za naslednjo sezono pa imajo vsekakor višje cilje.

Športna sekcija Zarje ima take ljudi in njim gre prav pristrčna zahvala: glavnemu vodji, pripravljalcem proge, vsem, ki so pomagali tešiti glad in žejo, merilcem časa in seveda Rastočnikovim družini za dovoljenje, da smo smeli na njihovih njivah tekmovati.

Rezultati:

Šolarke I: 1. Christa Urbantschitsch, 2. Sabina Žura, 3. Manuela Jung. **Šolarji I:** 1. Dominik Rozman, 2. Michael Žura, 3. Thomas Nečemer. **Šolarke II:** 1. Nataša Netschmer, 2. Zora Racher. **Šolarji II:** 1. Harlad Božič, 2. Klaus Trauntschnig, 3. Denis

Kovačič. **Mladinci:** 1. Roland Polanšek, 2. Andreas Urbantschitsch, 3. Erich Storgl. **Splošno ženske:** 1. Doris Trauntschnig, 2. Christina Kulterer, 3. Ida Kovačič. **Starostna ženske:** 1. Inge Karničar, 2. Jožica Storgl, 3. Karla Haderlap. **Splošna moški:** 1. Walter Žura, 2. Marko Smrtnik, 3. Zdravko Smrtnik. **Starostna moški I:** 1. Karl Trauntschnig, 2. Josef Karničar, 3. Mihi Travnik. **Starostna moški II:** 1. Toni Kogoj, 2. Rudi Čertov, 3. Josef Jung.

Dvojice: 1. Žura/Žura, 2. Smrtnik H/Smrtnik, 3. Oraže H/Smrtnik Z.

77 posameznikov in 24 parov se je pomerilo na sankah na Rastočnikovih njivah.

V Bilčovsu in Šmihelu ni bistvenih sprememb, Bilčovščani se bodo marca odpravili na priprave v Reko na Hrvaškem.

V Železni Kapli pa imajo novega trenerja, Tone-

neštetokrat spravili v offside pozicijo. Prvič je vso

PIŠE Eda Velik

tekmo igral tudi spet kapetan Miha Kreutz in bil

Novice iz klubov

ta Woschitza, ki je vrsto let bil vratar pri celovski Avstriji in v Borovljah. Seveda je cilj Kapelčanov jasen: obstoj v podligi. Ekipa se sicer ni okrepila, pač pa je zopet na razpolago standardni vratar Miloš Rus, ki je v jesenskem delu prvenstva manjkal zaradi poškodbe. Z njim bo uspel obstoj v podligi, so Kapelčani prepričani.

Tudi koroški jesenski prvak SAK je že sredi priprav. Ta teden odpotujejo igralci na priprave v Makedonijo, odigrali pa so tudi že dve pripravljalni tekmi in to proti Treibachu, kjer je na slabem igrišču bilo težko igrati, (golov pa ni bilo) in proti Brežam. Tu pa je Sakovcem šlo že bistveno bolje. Sicer niso nastopili v popolni postavi - manjkali so M. Sadjak, Pappeler, Savič, in dr. Ramšak - zato je Wölbl igral v obrambi, v poziciji libera, kjer so tokrat Brežane

s svojim nastopom zadovoljen. SAK je zmagal z 2:1, gole za SAK sta dala Gröss in Hober.

Miloš Rus, vratar Kapelčanov